

Жданов: «А насчет мобилизации, откуда слух появился?»

Из беседы тов. Жданова с тт. Песси, Алтоненом и Гертой Куусинен о предстоящих выборах, шансах демократического Союза, о проблемах внутреннего положения в стране, взаимоотношений с СССР

23 января 1945 г.

Жданов «...Мы давно не встречались... Каковы шансы демократического Союза на выборах?»

Куусинен *Это будет зависеть от того, как мы поработаем. ..*

Песси *...За последнее время заметно обострение борьбы и главным образом с той стороны, что буржуазия за последнее время очень активизировалась, это чувствуется, и как будто сумела собрать свои ряды. По-видимому, единая линия с реакционной буржуазией существует у правой социал-демократии... За последнее время усилилась компартия. Демократический Союз, Общество «Финляндия-СССР»... Социал-демократическая оппозиция оказалась в таком тупике, что им ничего не остается, как вступить в блок с Демократическим Союзом....*

Жданов: Кто ваш главный конкурент – социал-демократы или аграрники? Ждете ли Вы блока между буржуазными организациями?

Песси В городах нашим главным противником является, конечно социал-демократия. В деревне – разные партии в разных районах. На местах создаются блоки в зависимости от местных условий: в некоторых местах создается блок между аграрниками и коалиционистами. В других местах – между аграрниками и прогрессистами....В самой социал-демократической партии, даже в центре, вопрос еще не ясен, они еще не дали мотивированного ответа. Но редактор «Социал-демократии» обратился к Вулиоки с предложением, не может ли Таннер добровольно отказаться от своей кандидатуры, что позволило бы создать блок. Имеется Вуори и другие, которые стараются, чтобы Таннер и некоторые другие сами устранились от выборов и это дало бы возможность создать блок с нами.

Жданов Шансы Вуори Вы высоко оцениваете?

Куусинен – Не слишком. В Государственном совете предполагалось через Маннергейма поставить вопрос о том, чтобы главные виновники войны сами отказались от выставления своих кандидатур. Маннергейм от этого дела отказался, но Паасикиви как будто думает выдвинуть это предложение.

.....

Жданов Вы не думаете, что в Демократический Союз могут пройти люди прогрессивного направления, которые не являются членами партии и членами Демократического Союза, например, левые шведы? Как вы относитесь к этой возможности?..

Куусинен У меня переговоры сейчас с Кекконеном. У него и у других неправильное представление: они считают Союз за партию во главе с Хелло, а Хелло у них не в почете....

....Жданов Допустим, что вы установите, что Туомиоия и Кекконен не выдвинуты их партиями, а вы заключаете соглашение, что вы поддержите их голосами Демократического Союза. Если речь идет о том, что, допустим, черт хуже его бабушки, то может быть есть смысл поддержать бабушку против черта. Я плохо знаю избирательный закон. Когда я виделся с Куусиненом, он мне объяснял, как пересчитываются голоса, но я все таки не совсем разбираюсь в этом деле.....Как вы расцениваете шансы Демократического Союза? Вы уже прощупали, какая у вас почва – где гранит, где песок, где глина?

Песси Если говорить по округам, то мы ожидаем в Улеборгском округе хороших результатов, также по Абовскому Южному и Северному округам. В Куопио мы имеем хорошую почву... «Глину» мы имеем в восточной Финляндии, там работа только начата, там нет крупных индустриальных центров и пока не на кого опереться. Хорошо дело обстоит в Лахти, неплохо обстоит дело также в районе медных рудников...

Жданов насчет лозунгов избирательной кампании. Мне кажется, что против кандидатов буржуазных партий следует повести борьбу, можно буржуазных кандидатов дискредитировать так, что от них мокрого места не останется, можно вызвать общее удивление, что виновники войны сейчас вдруг захотели отстаивать политику мира и дружбы с Советским Союзом, можно не только возмущение, но и удивление вызвать, что люди, которые недавно вылезли из тараканьих щелей реакции, говорят теперь, что они за дружбу с Советским Союзом. Пример – Линкомиес.

Куусинен Мы сейчас как раз выпускаем песенку насчет Линкомиеса.

Жданов Хорошо если бы у вас в запасе были сюрпризы: как будто силы расставлены, кандидаты намечены и каждая партия подсчитывает, сколько у нее будет мест в парламенте, а тут вдруг неожиданное разоблачение отдельных буржуазных кандидатов. Английские консерваторы в двадцатых годах, перед самыми выборами выпустили фальшивку «письмо Зиновьева» и благодаря этой фальшивке лейбористы потеряли часть голосов в пользу консерваторов. Возвращаясь к вопросу об избирательной кампании здесь, я считаю, что компартия кое что должна иметь в резерве.

Алтонен. Мы назвали это бомбами. Они будут использованы против нас. Но и мы должны заготовить такие бомбы....

Жданов Смешать с грязью буржуазных кандидатов, найти примеры подкупа, коррупции, причем кое-что приберечь для неожиданного выступления, выражаясь по военному, с тыла ударить по противнику неожиданно....

Жданов.... У меня создалось такое впечатление, что Паасикиви действует, как хитрый и дальновидный политик и при этом имеет один основной козырь: он понимает, что с Союзом надо жить в мире, он понимает, что здесь нельзя иметь плохих отношений, что это невыгодно для Финляндии.....

Жданов В вопросе о чистке государственного аппарата, о его демократизации он остается на консервативной позиции. Он считает, что соглашение о перемирии – это модус, который он должен выполнять, но если демократические элементы хотят предложить что-нибудь сверх этого, то он вовсе не обязан прислушиваться к их голосу. В отношении «Братьев по оружию» было сначала

заявлено таким образом: пусть Союзная Контрольная Комиссия не предъявляет требование о роспуске «Братьев по оружию», потому что правительство сочтет своим долгом распустить эту фашистскую организацию, но Паасикиви с этим не посчитался. Мы, конечно, эту последнюю фашистскую организацию поможем распустить. Были разговоры насчет виновников войны, когда шел вопрос о комиссии Тальберг-Руут, но до сих пор об этой комиссии и о ее работе ничего не слышно.

Куусинен Он даже недавно разъяснил, что по законам Финляндии нельзя наказывать политических деятелей за их неправильную политику.

Жданов Нет, гитлеризм можно уничтожать в его сердце и против этого никто не возражает, но гитлеризм в Финляндии нельзя уничтожать; здесь оказывается, гитлеровцы могут жить да поживать, да добра наживать и даже могут спокойно выставлять свои кандидатуры на выборы в сейм. В этом вопросе Паасикиви уж очень большое добродушие проявляет. Он собрал представителей всех партий, всех примирил, всех объединил, со всеми целуется.

Куусинен Он ссылается тут на Маннергейма, который не хочет слушать об этом.

Жданов Это значит, что Паасикиви уступает Маннергейму во всех вопросах. «Вапаа Сана» не так давно поместила предложение о том, чтобы военные поделились частью своего имущества и передали его в пользу народа. ...

Жданов Мы подсчитали запасы, которыми располагает финская армия. Я хочу доверительно сказать вам, что какие запасы имеются в армии. Я говорил, что Маннергейму есть что хранить, когда он требовал вместо 13 складов иметь 50 складов. Вот некоторые из этих данных. Финская армия после мобилизации имеет 450 000 пар сапог и 150 000 пар ботинок кожаных, всего 600 000 пар кожаной обуви. На складах армии имеется 1450 тонн сахара. Это трехлетний запас. Почему бы не уступить тонн 700 хотя бы детям Финляндии и выдать некоторое количество сахара по карточкам. Имеются в армии запасы табака, папирос и сигарет в количестве, составляющим потребность двух-трех лет. В армии имеется запас кофе на три года, 1150 тысяч пар нижнего белья. Все таки можно было поделиться, когда нужда такая.....Когда мы говорили с Паасикиви о сахаре, он заявил, что сахара нет, а оказывается, имеется запас в полторы тысячи тонн. Можно было бы, если не половину этого количества, то тонн 500 передать населению....

Жданов Паасикиви живет как у Христа за пазухой, как сыр в масле катается. Он ни с кем особо не ругается....

Куусинен аграрный вопрос у нас мало кто понимает, а «шестерка» совсем не понимает, они ведут речь об организации колхозов и совхозов в полном отрыве от действительности.

Жданов Как вы считаете, к избирательным урнам большое количество избирателей придет или будет большой абсентеизм?

Куусинен мы думаем, что участие избирателей будет большое.

Жданов: ...Тов. Песси однажды изъявил желание побывать в Советском Союзе. Я говорил по этому вопросу с тов. Сталиным. Тов. Сталин сказал: милости просим. Но тут вопрос о времени поездки... Советский Союз всегда будет рад

видеть тов. Песси...У меня еще один вопрос: целесообразно было бы командировать сюда Айкия и Лехтинена. Тут нужно взвесить все за и против».

Жданов ...Боюсь, что контрразведка может их обнаружить. Это вопрос принципиальный, потому что вы действуете как сугубо внутренняя сила.

Песси Они могут известное время сидеть в четырех стенах.

Жданов Значит они могут помогать только в писании статей, листовок и брошюр. Конечно, можно было бы организовать это дело и в Ленинграде, можно было бы отсюда текст самолетом забирать, а оттуда в напечатанном виде перевозить сюда, - кто не сможет проверить? Если держать их нелегально, это уже создает трудность... Вы, конечно, знаете, что намечена широкая программа культурных мероприятий по линии Общества. Тов. Сталин лично интересовался этим делом и оказал со своей стороны всяческое содействие...

Жданов Я, когда с Маннергеймом последний раз виделся, он заявил мне: «только одна Ваша армия в мире может так наступать». Я ему на это сказал: «Вам это известно» (Смех)...У меня еще один вопрос: книжка тов. Куусинена «Финляндия без маски» имеется здесь (Нет). Куусинен мне говорил, что имеется перевод этой книжки на финский язык. Он говорил, что может быть целесообразно послать экземпляров сто этой книжки для актива, который может использовать содержащийся там фактический материал, поскольку эта книжка написана в другой период. Есть также довольно хорошая книга о Финляндии Ильинского, в которой также содержится фактический материал, касающийся войны. ...А насчет мобилизации, откуда слух появился?

Куусинен... Я думаю, что эти слухи распространяются в организованном порядке. Все же в этом деле политическое намерение видно – напугать людей.

Неопубликованная рукопись. РГАСПИ. Ф.77. Оп. 3. Д. 53. ЛЛ.1-27.

Ždanov: "Ja mobilisaatiosta, mistä huhu tuli?"

Keskustelusta toveri Ždanovin ja tovereiden Pessi, Aaltonen ja Hertta Kuusinen kanssa tulevista vaaleista, Demokraattisen Liiton mahdollisuuksista, maan sisäisen tilanteen ongelmista, suhteista Neuvostoliittoon

23. tammikuuta 1945

Ždanov ”...Emme ole tavanneet pitkään aikaan... Mitkä ovat Demokraattisen Liiton mahdollisuudet vaaleissa?

Kuusinen *Se riippuu siitä, kuinka toimimme. ..*

Pessi... *Taistelu on viime aikoina tuntuvasti kärjistynyt ja lähinnä siltä osin, että porvaristo on viime aikoina aktivoitunut hyvin, sen voi aistia, ja ikään kuin se olisi onnistunut kokoamaan joukkonsa. Ilmeisesti oikeistolaisella sosialidemokratialla on yhteinen linja taantumuksellisen porvariston kanssa... Kommunistinen puolue on vahvistunut viime aikoina. Demokraattinen liitto, "Suomi-Neuvostoliitto"-seura... Sosialidemokraattinen oppositio on joutunut sellaiseen umpikujaan, ettei heillä ole muuta vaihtoehtoa kuin liittyä ryhmittymään Demokraattisen liiton kanssa...*

Ždanov: Kuka on pääkilpailijanne - sosialidemokraatit vai agraarit? Odotatko porvarillisten järjestöjen välistä blokkia?

Pessi Kaupungeissa päävihollisemme on tietysti sosialidemokratia. Maaseudulla eri puolueet eri alueilla. Blokkeja luodaan paikallisesti paikallisten olosuhteiden mukaan: paikoin syntyy blokki agraarien ja kokoomuksen välille. Muualla - agraarien ja edistysmielisten välillä....Sosialidemokraattisessa puolueessa itsessään, edes keskustassa, kysymys ei ole vielä selvä, he eivät ole vielä antaneet perusteltua vastausta. Mutta ”Sosialidemokraatin” toimitus kääntyi Wuolijoen puoleen ehdotuksella, voisiko Tanner luopua ehdokkuudestaan vapaaehtoisesti, mikä mahdollistaisi blokin luomisen. Siellä on Wuori ja muita, jotka yrittävät saada Tannerin ja joitakin muita itse vetäytymään vaaleista ja tämä mahdollistaisi blokin luomisen kanssamme.

Ždanov Arvioitteko Wuoren mahdollisuudet korkealle?

Kuusinen – Emme liikaa. Valtioneuvostossa oli tarkoitus Mannerheimin kautta nostaa esiin kysymys, että sodan pääsyylliset itse kieltäytyisivät asettumasta ehdolle. Mannerheim kieltäytyi asiasta, mutta Paasikivi näyttää harkitsevan tämän ehdotuksen esittämistä.

.....

Ždanov Eivätkö mielestänne edistysmieliset ihmiset, jotka eivät ole puolueen ja Demokraattisen liiton jäseniä, kuten esimerkiksi vasemmistoruotsalaiset, voisi päästä Demokraattiseen liittoon? Mitä mieltä olette tästä mahdollisuudesta...?

Kuusinen Käyn parhaillaan neuvotteluja Kekkonen kanssa. Hänellä ja muilla on väärä käsitys: he pitävät Liittoa Helon johtamana puolueena, mutta he eivät arvosta Heloa...

Ždanov Oletetaan, että toteatte, että Tuomioja ja Kekkonen eivät ole puolueittensa ehdokkaita, ja teet sopimuksen, että tuette heitä Demokraattisen liiton äänillä. Jos asia on, että paholainen on pahempi kuin isoäitinsä, niin ehkä on järkevää tukea isoäitiä

paholaista vastaan. En tunne vaalilakia hyvin. Kun tapasin Kuusisen, hän selitti minulle kuinka äänet lasketaan uudelleen, mutta en vielä kukaan oikein ymmärrä tätä asiaa.....Miten arvioitte Demokraattisen liiton mahdollisuuksia? Oletteko jo tunnustelleet, millainen maaperä teillä on - missä on graniittia, missä hiekkaa, missä savea?

Pessi Jos puhumme vaalipiireistä, odotamme hyviä tuloksia Oulun piirissä sekä Turun eteläisessä ja pohjoisessa. Kuopiossa meillä on hyvä maaperä... "Savi" on meillä Itä-Suomessa, jossa työ on vasta alkanut, ei ole suuria teollisuuskeskuksia eikä ole vielä kehenkä tukeutua. Lahdessa menee hyvin, hyvin menee myös kuparikaivoksen alueella...

Ždanov vaalikampanjan iskulauseista. Minusta näyttää siltä, että porvarillisten puolueiden ehdokkaita vastaan pitäisi käydä taistelua, porvarilliset ehdokkaat voidaan mustamaalata niin, ettei heistä jää edes märkää lanttia; on mahdollista herättää yleistä hämmästyksiä siitä, että sotaansyyliset nyt yhtäkkiä haluavat puolustaa rauhan- ja ystävyyspolitiikkaa Neuvostoliiton kanssa; on mahdollista herättää paitsi närkästystä myös hämmästyksiä siitä, että ihmiset, jotka äskettäin ryömivät ulos taantumuksen torakan koloista, sanovat nyt kannattavansa ystävyyttä Neuvostoliiton kanssa. Esimerkkinä Linkomies.

Kuusinen Julkaisemme parhaillaan viisua Linkomiehestä.

Ždanov Olisi hyvä, jos teillä olisi yllätyksiä luvassa: voimasuhteet olisi ikään kuin suunniteltu, ehdokkaat olisi kaavailtu ja kukin puolue laskelmoisi, kuinka monta paikkaa sillä olisi parlamentissa, ja sitten yhtäkkiä ilmaantuu odottamaton paljastus yksittäisistä porvarillisista ehdokkaista. Englannin konservatiivit 20-luvulla, juuri ennen vaaleja, julkaisivat väärennetyn "Zinovjevin kirjeen", ja tämän väärennöksen vuoksi työväenpuolue menetti jonkin verran ääniä konservatiivien hyväksi. Palatakseni kysymykseen vaalikampanjasta täällä katson, että kommunistisella puolueella pitäisi olla jotakin varalla.

Aaltonen. Kutsuimme niitä pommeiksi. Niitä käytetään meitä vastaan. Mutta meidän tulee myös varalta hankkia sellaisia pommeja...

Ždanov Porvarillisten ehdokkaiden tallaus lokaan, esimerkkien löytäminen lahjonnasta, korruptiosta ja säästettävä joitakin asioita yllätyshyökkäystä varten, sotilastermein, iskeä vihollista odottamatta takaapäin...

Ždanov Sain sen vaikutelman, että Paasikivi toimii kuin ovela ja kaukonäköinen poliitikko ja samalla hänellä on yksi päävalttikortti: hän ymmärtää, että heidän on elettävä rauhassa Neuvostoliiton kanssa, hän ymmärtää, että ihmisellä ei täällä voi olla huonoja suhteita, se on epäedullista Suomelle.....

Ždanov Valtiokoneiston puhdistamisen ja demokratisoinnin osalta hän on edelleen konservatiivisella kannalla. Hän katsoo, että aseleposopimus on toimintaohje, joka hänen on noudatettava, mutta jos demokraattiset elementit haluavat ehdottaa jotakin muuta, hänen ei ole lainkaan pakko kuunnella heidän ääntään. "Aseveljien" osalta lausuttiin ensin näin: älköön liittoutuneiden valvontakomissio vaatiko "Asevelijärjestön"-järjestön hajottamista, koska hallitus kyllä katsoisi velvollisuudekseen hajottaa sellaisen fasistisen järjestön, mutta Paasikivi ei laskenut tätä sellaiseksi. Tietenkin autamme hajottamaan tämän viimeisenkin fasistisen

järjestön. Sotasyllisistä puhuttiin, kun kysymys Tal'berg-Ruut-komissiosta [?] otettiin esille, mutta toistaiseksi tästä komissiosta ja sen työstä ei ole kuulunut mitään. Kuusinen Hänelle jopa selvisi hiljattain, että Suomen lain mukaan poliitikkoja ei voida rangaista väärästä politiikasta.

Ždanov Ei, hitlerismi voidaan tuhota hänen sisimmässään, eikä kukaan vastusta sitä, mutta hitlerismiä Suomessa ei voi tuhota; on käynyt ilmi, että hitleriläiset voivat eleskellä ja menestyä ja ansaita hyvää rahaa ja jopa asettua kaikessa rauhassa ehdolle eduskuntavaaleissa. Paasikivi osoittaa tässä kysymyksessä erittäin suurta hyväntahtoisuutta. Hän kokosi yhteen kaikkien puolueitten edustajat, on sovittanut heidät kaikki yhteen, on yhdistänyt kaikki, suukottelee kaikkia.

Kuusinen Hän viittoon tässä Mannerheimiin, joka ei halua kuulla asiasta.

Ždanov Tämä tarkoittaa, että Paasikivi antaa periksi Mannerheimille kaikissa asioissa. "Vapaa Sana" esitti vähän aikaa sitten ehdotuksen, että armeijan tulisi jakaa osa omaisuudestaan ja luovuttaa sen kansan hyödyksi. ...

Ždanov Olemme laskeneet Suomen armeijan käytettävissä olevat varastot. Haluan kertoa teille luottamuksella, mitä varastoja armeijalla on. Sanoin, että Mannerheimilla oli siis varastoitavaa, kun hän vaati, että varastoja pitäisi olla 50 kappaletta 13:n sijasta. Tässä on jotakin näistä tiedoista. Suomen armeijalla on mobilisaation jälkeen 450 000 paria saappaita ja 150 000 paria nahkasaappaita, yhteensä 600 000 paria nahkakenkiä. Armeijan varastoissa on 1450 tonnia sokeria. Tämä on kolmen vuoden toimitusmäärä. Miksi ei voisi luopua edes 700 tonnista Suomen lapsille ja jaetaan annoskorteilla tietty määrä sokeria. Armeijalla on tupakka- ja savukevarastoja kahden tai kolmen vuoden tarpeita vastaava määrä. Armeijalla on kahvivarastoa kolmelle vuodelle, 1150 tuhatta paria alusvaatteita. On siis mahdollista jakaa, kun tarve on niin suuri..... Kun puhuimme Paasikiven kanssa sokerista, hän sanoi, että sokeria ei ole, mutta selvisi, että varastossa oli puolitoista tuhatta tonnia... Olisi mahdollista, jos ei puolta tästä määrästä, niin 500 tonnia siirrettäisiin väestölle....

Ždanov Paasikivi elää kuin Herran kukkarossa, hänellä on kissan päivät. Hän ei todellakaan riitele kenenkään kanssa...

Kuusinen Harva ymmärtää maatalouskysymystä, eivätkä "kuutoset" ymmärrä sitä lainkaan, he puhuvat kolhoosien ja valtiontilojen järjestämisestä täysin irrallaan todellisuudesta.

Ždanov Luuletteko, että suuri määrä äänestäjiä tulee vaaliurnille vai tuleeko paljon poisjäämisiä?

Kuusisen mielestä äänestäjien osallistuminen tulee olemaan korkea.

Ždanov: Tov. Pessi ilmaisi kerran halunsa vieraillla Neuvostoliitossa. Puhuin tästä kysymyksestä tov. Stalinin kanssa. Tov. Stalin sanoi: Olette tervetullut. Mutta kysymys on matkan ajankohdasta... Neuvostoliitto on aina iloinen nähdessään tov. Pessin....Minulla on vielä yksi kysymys: olisi tarkoituksenmukaista lähettää Äikiä ja Lehtinen tänne. Tässä on punnittava kaikki edut ja haitat."

Ždanov ...pelkään, että vastatiedustelu voi löytää heidät. Tämä on periaatekysymys, koska toimitte puhtaasti sisäisenä voimana.

Pessi He voivat istua neljän seinän sisällä tietyn ajan.

Ždanov Tämä tarkoittaa, että he voivat auttaa vain artikkeleiden, lehtisten ja pamflettien kirjoittamisessa. Tietysti tämä työ olisi mahdollista järjestää Leningradissa, täältä

olisi mahdollista noutaa teksti lentokoneella ja sieltä kuljettaa se tänne painetussa muodossa - kukapa ei voisi tarkistaa? Jos niitä säilytetään laittomasti, se aiheuttaa jo hankaluuksia... Tiedätte tietysti, että Seuran kautta on suunniteltu laajaa kulttuuritapahtumien ohjelmaa. Tov. Stalin on ollut henkilökohtaisesti kiinnostunut tästä asiasta ja antoi omalta osaltaan kaiken mahdollisen avun...

Ždanov Kun näin Mannerheimin viimeksi, hän sanoi minulle: "Teidän armeijanne on ainoa maailmassa, joka pystyy hyökkäämään tuolla tavalla." Sanoin hänelle: "Te sen tiedätte." (Naurua)... Minulla on vielä yksi kysymys: Tov. Kuusisen kirja "Suomi ilman naamia", onko se saatavilla täällä (Ei). Kuusinen kertoi minulle, että tästä kirjasta on olemassa suomenkielinen käännös. Hän sanoi, että olisi ehkä syytä lähettää sata kappaletta tätä kirjaa sellaiselle aktivistille, joka voisi käyttää sen sisältämää faktamateriaalia, koska tämä kirja on kirjoitettu eri aikakautena. On olemassa myös varsin hyvä Ilinskin kirja Suomesta, joka sisältää myös sotaa koskevaa fakta-aineistoa. ...Ja mobilisaatiosta, mistä huhu tuli?

Kuusinen ... Luulen, että näitä huhuja levitetään organisoidusti. Poliittisen tarkoituksen näkee tässäkin tapauksessa - pelotella ihmisiä.

Julkaisematon käsikirjoitus. RGASPI. Ф.77. On. 3. Д. 53. ЛЛ.1-27 . Käännösluonnos.